

שער הזוהר – בולעטין 18

והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

ארגון מוקדש לעורר על לימוד ספר הזוהר הקדוש, כמו שכתוב:
בחיבורא דא יפקון מן גלותא, וכל המעורר ללמוד זוהר הקדוש
מקרב בזה ביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן
חודש אדר תשס"א

שאלה א': אמור נא לי, מה חשיבות ומעלה יש להמעיין ומעמיק ומדקדק בלשון הזוהר, ולומד בעיון ובהבנה, ממי שגורס את הזוהר בלי הבנה.

תשובה א' בקיצור נמרץ: ודאי מעלתו רבה מאד שהוא נקרא "בן" להשכינה הקדושה (כמבואר בהקדמת ספר תקוני הזוהר). וכן מקרב בזה את הגאולה כדאיתא בזוהר הקדוש (פי' נשא דף קכד ע"ב ברע"מ), וז"ל "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר, יפקון ביי מן גלותא ברחמי", ומפרש בספר הדרת מלך (סימן קסח) וז"ל דוק לישני דקאמר "למטעם" לומר שעתידי להתגלות פירוש מאמרי הזוהר בטוב טעם, וכל חיך הטועמו אומר לי לי, מה שאין כן הלומדו בגירסא בעלמא שאין מרגיש "מתיקות דובשו", וכתוב טעמו וראו כי טוב ה', ואז יפקון ביי מן גלותא, כשיטעמו פירוש אמריו כי נעמו, כמו בזמנינו זה שהוא אחרית הימים וזמן הגאולה, לכן בשכר זאת הלימוד בפירוש ספר הזוהר הקדוש, אל חי חלקנו ימהר יחישה גאולתינו, וזכות המחברים משה רבינו עליו השלום, ואליהו הנביא, והרבי שמעון בר יוחאי, והתנאים חבריו, תהיי לנו מעיר לעזור להועיל להושיע ולהציל ולגאול צאן קדשים בתוככי ירושלים, אמן כן יהי רצון, עכ"ל. ובערך המעמיק בלשון הזוהר הפליג מאד בעל כסא מלך (תקון ל' אות צ, ותיקון מג אות ס) עיין עליו. וכן כתב בהוספות מהרצ"א על ספר סור מרע ועשה טוב (אות ז) וז"ל, **אמת שמקובל בידינו שגם מי שלא ידע כלום, לשון הזוהר מסוגל לזכך הנפש, אמנם זה הוא למי שכח בינתו קצר מהשיג, אבל מי שחלק לו השי"ת בבנינה בפשטי התורה, בוודאי השי"ת יהי בעזרו גם כן להבין מתיקות חכמה הצפונה, עכ"ל** (ראה באריכות לקמן).

שאלה ב': אמור נא לי מה טוב לאדם, אם לגרוס הרבה דפי זוהר במהירות, או ללמוד מעט מעט בכונה, ומהו סדר הלימוד הנרצה.

תשובה בקיצור נמרץ: הנה בכל חלקי התורה מצינו (בטור או"ח סי' א) כי טוב מעט בכונה מהרבות שלא בכונה, וכן לענין לימוד הזוהר כתב בעל הפלא יועץ (ערך זוהר): **זוה לשונו "אך ישכיל על דבר מראשיתו, שלא יצטרך ללמוד במהירות גדול, באופן שלא יהי שוה אותו הלימוד כלום, ויהי עמלו לריק ח"ו, וכבר אמרו חז"ל טוב מעט בכונה מהרבות בלא כונה".** וכן כתב בספר עטרת צבי (ח"ג דף י"ח ע"ד) וז"ל, **והנה הלומד ספר הזוהר הקדוש בהלעטה אינו רואה בזה סימן ברכה ונחת ומתוק האור, עכ"ל.** (ראה באריכות לקמן).

שאלה ג': אמור לי האם יש חשיבות ללמוד את ספר הזוהר לפי פרשיות השבוע אפילו שאינו יכול להשלים את כל הפרשה וצריך לדלג מפרשה לפרשה, או יותר טוב שילמוד דף אחר דף לאט לאט כפי משאת הפנאי שלו.

תשובה: הנה לפי שאין כמות הדפים בפרשיות הזהר שוים, כי יש פרשיות ארוכות ויש פרשיות קצרות, ועוד שרוב המאמרים המובאים בפרשיות הזהר, אינם שייכים דוקא לאותה הפרשה, לכן אופן הלימוד הנרצה הוא לפי הדפים דף או שני דפים ליום, והגם שבזה לא ישלים האדם את כל הזהר במשך שנה, עם כל זאת עדיף יותר בזה מאשר שידלג מפרשה לפרשה. וכל שכן מי שעוסק בעיון, ודאי שאינו יכול ללמוד לא לפי הפרשיות ולא לפי הדפים, ורק לפי הזמן שברשותו, כי פעמים יצטרך לעמוד במאמר אחד זמן רב, וצא וראה לזה דוגמא בעסק נגלות התורה בעיון ופלפול. ומובא בשער רוח הקדש מהאריז"ל, כי בתחילת ימי השגתו הי' טורח לפעמים שבוע אחד על מאמר אחד מן הזהר כדי להבין אותו, עיי"ש. (ראה באריכות לקמן)

ליקוט נפלא אודות תורת הח"ן

א) שכר לימוד חכמת הקבלה וחיוב הפלפול בה

א. לית אתר פנימאה כאינון דידיעי רזא דמאריהון וידעי לאתדבקא ביי בכל יומא, על אילין כתיב עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו, מאי למחכה לו, כד"א חכה את איוב בדברים, ואילין אינון דדחקין למלה דחכמתא ודייקין לה ומחכאן לה למנדע ברירה דמלה [פירוש סודות התורה ומאמר הזהר דייקין להם בדקדוק גדול ומחכאן ומקוים לדעת ברירה דמלה, ניצוצי אורות שם], ואשתמודען למאריהון, אילין אינון דמאריהן אשתבח בהון בכל יומא, אילין אינון דעאלין בין עילאין קדישין, ואילין עאלין בכל תרעי דלעילא, ולית מאן דימחי בידיהון. זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי. (זהר ח"א דף ק"ל ע"ב)

ב. ואף אם יתעסק בפשוטי הדברים בחכמה הזאת, לא ישיג המדריגה הזאת, אלא כאשר יפלפל וייטיב עיונו, ואם לא ישיג בפעם אחת ובי' חכה, כי בהתמדת העיון ישיג, אז נקרא מחכה וישיג המדריגה הזאת, שאז משתמש בחכמה ובינה, כי החכמה הם ראשי פרקים שנמסרו לנו ונמצאו בספרי הרשב"י ע"ה, ובינה הוא להבין דבר מתוך דבר ולהתפלפל ולדקדק הרבה בחכמה ואז יצא לו סוד, והרי הוא מחדש חידוש בתורה שמעלתו גדולה.

ג. והארכתי בזה להוציא מלב הטועים האומרים שאין לפלפל בחכמה הזאת ולא לחדש בה דבר, ונתלו במה שמצאו בזהר פ' בראשית עונש המחדש בחכמה הזאת מה שלא קיבל. וטעו בהבנת הדבר, דהיינו דוקא המחדש ח"ו הקדמה בענינים העליונים שלא קבל, אמנם לפלפל בראשי פרקים ולחדש מתוכם הקדמה מורכבת על ראשי פרקים הידועים, הן הן הדברים החשובים לפני הבורא. שאם לא תאמר כן, א"כ מה שכר העוסק בה או בשאר התורה ומה ענין אומרם אפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש בה אם לא נתן רשות להתעסק אלא במה שלמד. (אור החמה לזהר שם, בשם הרמ"ק זלה"ה)

(ב) לימוד חכמת האמת פועל עשיית המצוות

כתיקונן ובאהבה רבה, ומגיע מזה

תועלת לענין התפילה

מצידה יזכה העוסק בה לחיי העוה"ב אפילו שישגה בה, וראוי שלא יתירשל ממנה (אע"פ שיבואו עליו תוכחת מוסר כי מה תוחלתנו בעוה"ז אלא לקנות חיי העוה"ב). ותועלותיה ידועה, כי מלבד היות האדם מצידה יודע את קונו ויודע סתרי תורה וטעמי המצוות המתוקים מדבש ונופת צופים אשר מצידם היא משיבת נפש, כי הנפש מזדככת בהם ומתבודדת עם קונו, גם כן ימשך ממנה עשיית המצוות כתיקונן ובאהבה רבה, והיא המלהבת אותו לעשות בשלימות, ועל זה אמר החכם מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו'. ועוד יגיע לנו ממנה תועלת נמרץ בענין התפילה. (שלי"ה הק' מאמר ראשון)

(ג) ספר הזהר הוא מגן לישראל כתיבת נח

א. האי חיבורא איהו כגוונא דתיבת נח (תיקוני זו"ח דף ע"ב ע"ד), פי', כי חיבור זה שנקרא ספר הזהר הוא כמו תיבת נח, שבו היו מינים הרבה ולא הי' קיום לאותם המינים והמשפחות כולם אלא על ידי כניסתם להתיבה, כן הוא ממש כי על ידי סוד הגלות וכו' ומגיע פגם לצדיקים כולם והחשכת מאורי אורם כמעט טועמת מר ממות, ולזה לקיומם שלא ישלוט הגלות בהם הי' להם סוד החיבור הזה כענין תיבת נח ממש, לתקן מחץ מכת הגלות ומי מבול החיצונים המחשיכים וכו', אלא תהי' אור שכינה מאירה קצת ומלבשת הצדיקים, כן יכנסו הצדיקים אל סוד אור חיבור הזה להתקיים.

ב. וכך סגולת החיבור שמיד שעוסק בחשקו אהבת ה' ישאבנו כשאיבת האבן השואבה את הברזל, ויכנס אליו להצלת נפשו ורוחו ונשמתו ותיקונו. ואפי' אם יהי' רשע, אין חשש אם יכנס, מפני שאין כניסתו כניסה אלא יהי' לו אחת מהשתיים, או יחזירנו בתשובה ויהי' צדיק ויכנס בו, או ידחנו דחי' גמורה ויפרש עצמו, כענין תיבת נח שהי' דוחה הרשעים ואותם שחטאו מן החיה והבהמה. (אור יקר, שער א' סימן ה')

(ד) לימוד הזהר מתקן עולמות העליונים; לימוד

התיקונים מתקן עולם העשיה

א. כתבו המפרשים וז"ל: דהלומד בזה"ק מתקן עולמות העליונים, והלומד בתיקונים מבריה הקליפות ומתקן עולם העשיה. ומזה הטעם יסד רשב"י הזוה"ק בחשבון גדול וספר התיקונים בחשבון קטן. וז"ש ויברא אלקים את שני המאורות הגדולים, רמז לס' הזוה"ק וס' התיקונים, טובים השנים וכו', אך החילוק בין זה לזה, זה בחשבון גדול וזה בחשבון קטן. לכן אמר המאור הגדול, הוא הזוה"ק, לממשל היום וכו', ואת המאור הקטן, רמז לס' התיקונים שבא בחשבון קטן, לממשלת הלילה, רמז לעולם העשיה. הרי שלימוד בהם הוא דבר גדול לתקן עולמות בשמים ובארץ.

ב. על כן ראוי ללמוד בזה"ק ובס' תיקונים, אשר הם מלאים זיו ומפיקים נוגה בסתרי תורה, גם דלא ידע מה קאמר. וע"י לימוד הנסתר בורא שמים חדשים, וע"י לימוד הפשט בורא

ארצות חדשות, כמו שנאמר כי כאשר השמים החדשים וכו'. ובזה רמזו רז"ל ושמים בזר"ת תכן, נוטריקון זיהר ריעיא מהימנא תייקונים. (ספר חסד ואמת לחיים חורי ז"ל) [ועיין ג"כ לעיל פ"י ס"ד מס' בן איש חי בהקדמתו לספרו בניהו].

ה) לימוד הזוהר דרך בקיאות בלבד

א. אמר מורי [האר"י] זכרונו לברכה להר"א הלוי עצה טובה לענין השגה, שילמוד בזוהר דרך בקיאות בלבד בלי שיעמיק בעיון ארבעים או חמישים עלין בכל יום ושיקרא בספר הזוהר פעמים רבות. (שער רוח הקודש)

ו) ראוי לקבוע שיעורו בלימוד הזוהר והתיקונים באופן שישלימם כל שנה

ויתנהג בדרך זו שיראה לסיים זהר ישן וזהר חדש והתיקונים בכל שנה. אך אם ילמוד סדר הפרשיות של הזוה"ק על סדר השבועות, לא יספיק לפעמים שנים ושלושה שבועות בפרשה אחת, דהיינו בפ' גדולות. לכן ראוי שיקבע שיעור הלימוד מזוה"ק ותיקונים ג' דפין בכל יום, שיוכל להשלים כל הזוהר ישן וחדש ותיקונים בכל שנה, ואחר לימוד ג' דפין יקבע לימודו בשאר ספרי המקובלים, וילמוד ספרי המקובלים על סדר שיכול עד שיסיים כל ספרי המקובלים הנמצאים וכו', אך הזוהר הק' והתיקונים יזהר לסיימם בכל שנה כנ"ל, וכזה יתנהג כל ימי חייו. (יסוד ושורש העבודה, שערי השישי, שער הניצוץ)

ז) לימוד חמש דפין זוהר בכל יום הוא

תועלת גדול להנפש

המקובלים כתבו, כי חמש דפין מזוהר הקדוש בכל יום הוא תועלת גדול ותיקון גדול לנפש להאירה ולזככה ולתקנה, והוא מרפא ותיקון לחטאים ולפשעים של הנפש. (מט"א סימן תקט"ו ס"ק ז')

ח) לימוד הזוה"ק באשמורת הבוקר

אם זכה ילמוד באשמורת בזוה"ק, כי בזכותו יצאו ישראל מגלות שדומה ללילה. ואף שלא זכה להבינו, אעפ"כ ילמוד הלשון כי הוא מזכך הנשמה. (סידור בית אברהם לר' אברהם טכאריק זצ"ל)

וועד לעורר על לימוד ספר הזוהר הקדוש